

метод, самостійну роботу в межах програмованого навчання, самостійну роботу з літературою тощо.

До імітаційних неігрових ситуацій навчання Л. Семушкіна та Н. Ярошенко відносять аналіз конкретних навчальних ситуацій, вирішення ситуаційних навчальних задач, виконання дій за інструкцією (практичні вправи за інструкцією), виконання індивідуальних навчальних завдань під час проходження практики. Імітаційні ігрові навчальні ситуації педагоги визначають як імітацію діяльності, розігрування ролей (елементи ділової гри), організацію ділової ігрової діяльності [2].

На нашу думку, натуральною та ефективною формою практикування вільного мовлення для тих, хто вивчає іноземну мову, є обговорення проблеми в групі, у процесі якого відбувається взаємний обмін думками, тобто дискусія. Участь у дискусії формує у студентів готовність відстоювати свою точку зору, використовуючи яскраві і переконливі засоби мовлення, підібрати відповідні аргументи, мовленнєві конструкції та вирази, які б якнайповніше висвітлювали їх моральну позицію. Саме у цьому і полягає величезне значення методу дискусії під час навчання іноземної мови.

Використання ігрових технологій у процесі навчання іноземних мов стимулює формування умінь майбутніх фахівців філологічної галузі вести партнерські переговори, компетентно брати участь у різних видах комунікації, розвиває навички діалогічних стосунків, усвідомлення власної значущості в ситуаціях обміну інформацією – тобто сприяє ефективному розвитку комунікативного потенціалу студентів філологічних спеціальностей. Зважаючи на визначений спектр дидактичних можливостей дискусійних та ігрових технологій варто відмітити, що однією із найважливіших педагогічних умов розвитку навичок іншомовної комунікації особистості є моделювання ситуацій спілкування й професійної взаємодії, максимально наближених до реалій життя, з урахуванням принципів співпраці, активності, наочності та діалогу.

Список літератури

1. Русанова О. О. Система підготовки викладачів іноземних мов в Україні: концептуальні засади. Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи». Ч. 1. Львів. ЛДУ БЖД. 2012. С. 267 – 269.

2. Семушкіна Л. Г., Ярошенко Н. Г. Содержание и технология обучения в средних специальных учебных заведениях: учеб. пособ. Москва: Мастерство, 2001. 272 с.

УДК 821.161.1 : 2 “17/91”

Загородня А. А.

д. пед. наук, доцент,
головний науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України,
orcid 0000-0003-2418-1670

В. КОРОЛЕНКО: СОЦІАЛЬНО-АНТРОПОЛОГІЧНІ ІДЕЇ ТА ЇХ ВТІЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ 1917-1991 рр.

Українська традиція антропологічних вимірів освіти і виховання, їх гуманістична сутність, що проявляється через визнання самоцінності кожної людини, а його ідея

української нації безперечно була найвищим авторитетом і головним духовним двигуном суспільних і політичних рухів, а саме: всі напрями діяльності дитини, чітко проглядається в працях В. Короленка. Йому віддають шану, коли мова йде про антропологічний вимір освіти й виховання як мислителю-гуманісту, талановитому письменникові та публіцисту, а його подвижництво у захисті прав людини визначають мірилом чесності, правди і мужності. Гуманізм В. Г. Короленка це народницькі засади інтелігенції мають бути просякнуті національною ідеєю і однією з необхідних її вимог – ідеєю боротьби за державну самостійність і національну незалежність [1].

Для розуміння змісту і призначення освіти й виховання необхідно розглянути їх у контексті проблеми визначення сутності людини та перспектив її розвитку. Саме це мають на увазі, коли мова йде про антропологічний вимір освіти й виховання. Різні відгалуження філософської антропології певною мірою збігаються у тому, що людина є трансцендентною істотою, тобто такою, що постійно перевершує сама себе, але для цього вона потребує освітніх і виховних зусиль. Так само, як людина для своєї самореалізації і взагалі для входження до цивілізаційного простору потребує освітніх і виховних зусиль, освіта і виховання, перш за все, несуть на собі відбиток людини і її світу [2]. У антропологічному вимірі це означатиме, що ми постійно маємо зосереджувати основну увагу на двох моментах: на передумовах розвитку людини і людства, з одного боку, а з другого – на антропологічних характеристиках освіти й виховання, тобто таких, що зумовлені самою сутністю людини.

Тенденція сучасного суспільного розвитку до зростання значущості соціально-антропологічних ідей гуманітарної сфери актуалізувала інтерес до морально-етичного досвіду педагогів і просвітників попередніх поколінь. Спадщина В. Г. Короленка посідає тут особливе місце.

Висновки вчених щодо значної ролі В. Короленка у наближенні процесів гуманізації сучасного життя є для демократичної спільноти незаперечними. У цьому контексті знання антропологічних педагогічних поглядів видатного громадського діяча, його позиції в питаннях організації шкільної освіти може допомогти сучасним педагогам у розробці особистісно зорієнтованої моделі суспільного виховання дітей на основі соціально-антропологічних ідей освіти і виховання. Особливо цікаві висновки щодо розвитку освіти містяться у фундаментальній праці В. Короленка «Історія мого сучасника». В ній представлено широку панораму діяльності різних освітніх установ другої половини XIX століття – приватних пансіонів для дітей, гімназій, вищих навчальних закладів. Письменник демонструє глибоку обізнаність в освітянських реформах того часу, знання різних проблем шкільної освіти і соціально-психологічних чинників їх загострення. В цілому педагогічну позицію автора можна представити наступним. Найбільш вразливими для тогочасної системи шкільної освіти В. Короленко вважає дві проблеми: проблему методів педагогічного керівництва навчальним закладом і проблему професійної майстерності вчителів [3, с. 711].

У 1989 році Організація Об'єднаних Націй затвердить конвенцію «Про права дітей», головні постулати якої зводяться до забезпечення країнами рівності дітей незалежно від їхнього походження, національності, гарантій захисту дітей від будь-якого насилля, знущань і приниження. Серед голосів передових людей, які наблизили прийняття такого важливого для демократизації життя положення, утверджували соціально-антропологічні ідеї освіти та виховання є й Володимир Галактіонович Короленко [4].

Для «совісті нації» В. Г. Короленка ідея української нації безперечно була найвищим авторитетом і головним духовним двигуном суспільних і політичних рухів. Він усвідомив, що всі політичні змагання, усі аспекти життя суспільства, всі напрями діяльності інтелігенції повинні бути просякнуті національною ідеєю і однією з необхідних її вимог – ідеєю боротьби за державну самостійність і національну незалежність. Очевидно, величезна спадщина видатного мислителя, публіциста, активного правозахисника та громадського діяча В. Г. Короленка і сьогодні повинна бути джерелом національного єднання українського народу, який відстоює своє право на незалежність у протиборстві із зовнішніми та внутрішніми ворогами нашої держави. Людянимірність освітньо-педагогічної діяльності є важливою передумовою стійкого розвитку суспільства, сприяє його здатності до самооновлення [1]. Укоріненість освіти й виховання у людському бутті, модусом якого є буття дитини, дає підстави розглядати принцип дитиноцентризму як такий, що має визначати ефективність різних педагогічних систем, задавати напрям реформування освіти. Зміст цього принципу В. Кремень розкриває як гармонізацію стосунків вчителів з дитиною, як «резонанс людської особистості й освіти» для становлення людини, її розвитку і розкриття сутнісних сил важливе значення має самоосвіта і самовиховання, де людина здійснює своє призначення у власній життєтворчості, опановуючи мистецтво жити. Освіта і виховання людини відбуваються і відповідно структуруються у просторі і часі, що відповідно мають зовнішній і внутрішній виміри [5].

Таким чином, антропологічний вимір освіти й виховання розкриває їхню гуманістичну сутність, орієнтує педагогічну теорію і практику на визнання самоцінності кожної людини, особливо дитини, реалізація творчого потенціалу якої залежить не в останню чергу від людських якостей вчителів і вихователів, від освітньої спільності у її широкому розумінні.

Список літератури

1. Загородня А. А. Генеза соціально-антропологічних ідей в українській філософії освіти і виховання (друга половина XIX століття). *The 6th International scientific and practical conference «Eurasian scientific discussions»*, (July 3-5, 2022). Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2022. P. 151-152. URL: <https://sci-conf.com.ua/vimezhdunarodnayanauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-3-5-iyulya-2022-godabarselona-ispaniya-arhiv/>

2. Загородня А. А. Соціально-антропологічні виміри у філософських рефлексіях освіти і виховання другої половини XIX століття. *The 13th International scientific and practical conference «Modern directions of scientific research development»*, (June 15-17, 2022). BoScience Publisher, Chicago, USA. 2022. P. 489-491. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiiimezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientificresearch-development-15-17-iyunya-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>

3. Калініна Л. М., Загородня А. А. Мотиви соціально-антропологічних ідей в українській філософії освіти і виховання в працях В.Короленка та В.Винниченка. № 10 (10) 2022. С. 218-232. doi.org/10.52058/2786-6025-2022-10(10)-218-232 URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/2537>

4. Короленко В. Г. Історія мого сучасника: Твори в 4-х т. Т.3. К., 1954. С. 711.

5. Кремень В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. К., 2005. С. 81.